

Voorontwerp-bestemmingsplan
“Kruispunt N355 – Wyldpaed – West”
Gemeentecode NL.IMRO.0737.00BPXX
Stuknummer: S2022-13266

Notitie Inspraak en Overleg

Algemeen

In 2018 is in opdracht van de provincie in het kader van het verkeersveiligheidsprogramma (RYP), het planproces gestart voor een aantal verkeersonveilige locaties in de N355. De maatregelen horen de verkeersveiligheid te verbeteren en zo mogelijk met behoud van doorstromingskwaliteit. Naar aanleiding van het planproces zijn een tweetal varianten onderzocht voor het kruispunt Wyldpaed. Gebleken is dat de ovonde doelmatig is voor het verbeteren van de verkeersveiligheid voor alle verschillende verkeersbewegingen die zich hier voor doen: een duurzame en toekomstbestendige oplossing.

Op basis van het voornoemde heeft op 9 juli 2019, naar aanleiding van het verzoek van de provincie, de gemeente planologische medewerking en instemming verleend voor de reconstructie van het kruispunt en het in samenhang hiermee amoveren van de voormalige boerderij ter plaatse van Rijksweg 4.

Het voorontwerp-plan heeft in het kader van de inspraak ter inzage gelegen vanaf 28 april tot en met 8 juni 2022.

Er is één schriftelijke inspraakreactie op het voorontwerp ingediend. Er zijn geen mondelinge reacties ontvangen.

Verder heeft de provincie een overlegreactie ingediend.

In deze notitie wordt ingegaan op de beide reacties.

I. Onderdeel inspraak

- **Inspraakreactie**

Reactie Stichting Karakteristiek Tytsjerksteradiel

De inspraakreactie is gericht op de sloop van de karakteristieke boerderij Rijksweg 4 in Jistrum. Betreurd wordt dat weer een stukje erfgoed, een zeer gaaf gemeentelijk monument in spé, zo gemakkelijk van de kaart kan worden geveegd. De cultuurhistorische belangen van de monumentale boerderij, op een markante plek zijn onvoldoende meegewogen bij de keuze tot aanleg van een ovonde. In de ambtelijke brief aan de stichting, als belanghebbende, wordt gewezen op de mogelijkheid van inspraak. Deze inspraak (achteraf) lijkt mosterd na de maaltijd. In de brief wordt ingegaan op het onderzoek voor een verkeersveilige situatie op de N355 met als resultaat dat er een ovonde moet komen en dat de karakteristieke boerderij met schuur gesloopt moeten worden.

Onderschreven wordt dat hier een gevaarlijke situatie is waarvoor een oplossing gezocht moet worden om verkeerssnelheid te remmen en fietsers een veilige oversteek te bieden. Betreurd wordt dat zij niet eerder bij de planvorming en de afweging alternatieven voor een veilige verkeerssituatie is betrokken.

Participatie had de kans gegeven om de cultuurhistorische situatie van de omgeving van de oude Rijksweg en historisch waardevolle boerderij goed mee te laten wegen. Nu lijkt het dat

het bezwaar van het garagebedrijf aan Wyldpaed doorslaggevend was voor de keuze tussen rotonde of ovonde.

Afgevraagd wordt of een simpeler oplossing voor verkeersafremming, met fietsveiliger oversteek, als alternatief is meegewogen waar de karakteristieke boerderij behouden kon blijven.

De boerderij is al veel eerder aangekocht voor aanleg van de ovonde en is aan familie van de vroegere bewoner de mogelijkheid voor een nieuwe woning achter de oude boerderij toegezegd met instemming van de gemeente en nu dus inbestemd in het voorliggende bestemmingsplan. Inspraakmogelijkheid is in feite niet serieus bedoeld.

Voorgesteld wordt de hiervoor genoemde eenvoudige oplossing als alternatief serieus te onderzoeken met behoud van de boerderij, losse schuur en stookhuisje. Nieuwbouw van een woning is dan niet nodig.

Indien behoud echt niet mogelijk blijkt, is de stichting van mening dat de boerderij als "nieuwbouw" opnieuw een markante plek moet hebben op de nieuwe hoek leswei met eenzelfde verkavelingsrichting parallel aan de leswei. Liefst met gebruik van historisch materiaal van de oude boerderij, bakhuis en de twee schuren (zoals gebint, dakpannen, kleurstelling).

Gevraagd wordt in het bestemmingsplan hier een landschappelijke "beeldkwaliteitsschets" voor op te nemen.

Een grondige documentatie van het pand wordt belangrijk gevonden in de vorm van beeldmateriaal en dendrochronologisch onderzoek.

Commentaar op inspraakreactie Stichting Karakteristiek Tytsjerksteradiel

Wij hebben begrip voor het standpunt van de stichting om de karakteristieke boerderij aan de Rijksstraatweg 4 in Jistrum te handhaven. Ook wij betreuren het dat dit pand gesloopt moet worden. In dit geval heeft echter de verkeersveiligheid prioriteit. Initiatiefnemer, provincie Fryslân, heeft weloverwogen de keuze gemaakt voor de uit verkeersveiligheidsoogpunt de meest doelmatige oplossing: een ovonde. Een gevolg hiervan is dat de boerderij die geen monumentale maar wel een karakteristieke waarde heeft moet worden geamoveerd. Wij onderschrijven die keuze. Hieronder gaan wij op verschillende aspecten in die hierbij van belang zijn.

A. De noodzaak van kruispuntaanpassing.

De kruising Rijksstraatweg - Wyldpaed is gevaarlijk door de combinatie van hoge snelheid, afslaand verkeer, overstekende fietsers en bedrijvigheid in relatie tot het aangrenzende pompstation.

In 2011 en 2014 hebben er dodelijke ongelukken met fietsers plaatsgevonden.

Voor de periode van 2014 tot heden staat de bewuste kruising bovenaan in de lijst met verkeersongevallenconcentraties in onze gemeente.

Dat komt dan niet door ongelukken met fietsers, maar door auto's onderling.

In het provinciale programma "Risikofreemdend Ynfrastruktuer Programma "(RYP) dat in 2018 is vastgesteld door provinciale staten heeft deze kruising een hoge prioriteit gekregen.

De ongelukken met fietsers zijn de reden te kiezen voor een verkeersmaatregel die vooral voor de fietsers zeer verkeersveilig is.

Bij een ovonde steken de fietsers over op een overzichtelijke plek waar de snelheid van het autoverkeer laag is. Daardoor is de kans op een ongeluk klein. Wanneer er toch een ongeluk is, zal de afloop (door de lage snelheid van het autoverkeer) veel minder ernstig zijn.

B. Afweging tussen een ovonde en een rotonde.

Er heeft een afweging plaatsgevonden tussen een rotonde (behoud karakteristieke boerderij) en een ovonde (sloop karakteristieke boerderij). Hieronder geven wij aan waarom voor een ovonde is gekozen en niet voor een rotonde.

Waarom een ovonde.

De reconstructie houdt het volgende in: aanleg ovonde, verplaatsen bushaltes, maken oversteek voor fietsers en voetgangers en het maken van een passende toegang tot het benzinestation en de leswei. Er is gekozen voor een ovonde om de volgende redenen:

1. Gestreefd wordt naar het verkleinen van conflictkansen en een uniform en consistent wegbeeld.
2. Ter plaatse wordt met hogere rijsnelheden gereden waardoor verkeersonveilige situaties ontstaan. Dit wordt veroorzaakt door het rechte profiel van de Rijksstraatweg ter plekke en wordt versterkt door de combinatie met de hoge verkeerssnelheid
3. Met het voorliggende integraal wegontwerp wordt invulling gegeven aan de doelstellingen uit het RYP en is rekening gehouden met de problematiek en verkeerskundige uitgangspunten. Dit betekent dat de uitwisselmogelijkheden voor de verschillende verkeersdeelnemers sterk verbetert.
4. Het is van groot belang dat op deze kruispuntlocatie de herkenbaarheid in het wegbeeld, de overzichtelijkheid en oprijdbaarheid wordt verbeterd. Dit in combinatie met de hiervoor genoemde kansen, biedt de gelegenheid maatwerk toe te passen. Zo kunnen bijvoorbeeld de bushaltes hier goed worden geïntegreerd.
5. Het amoveren van Rijksstraatweg 4 hangt hiermee samen en biedt ruimte voor de noodzakelijke inpassing van het wegontwerp.

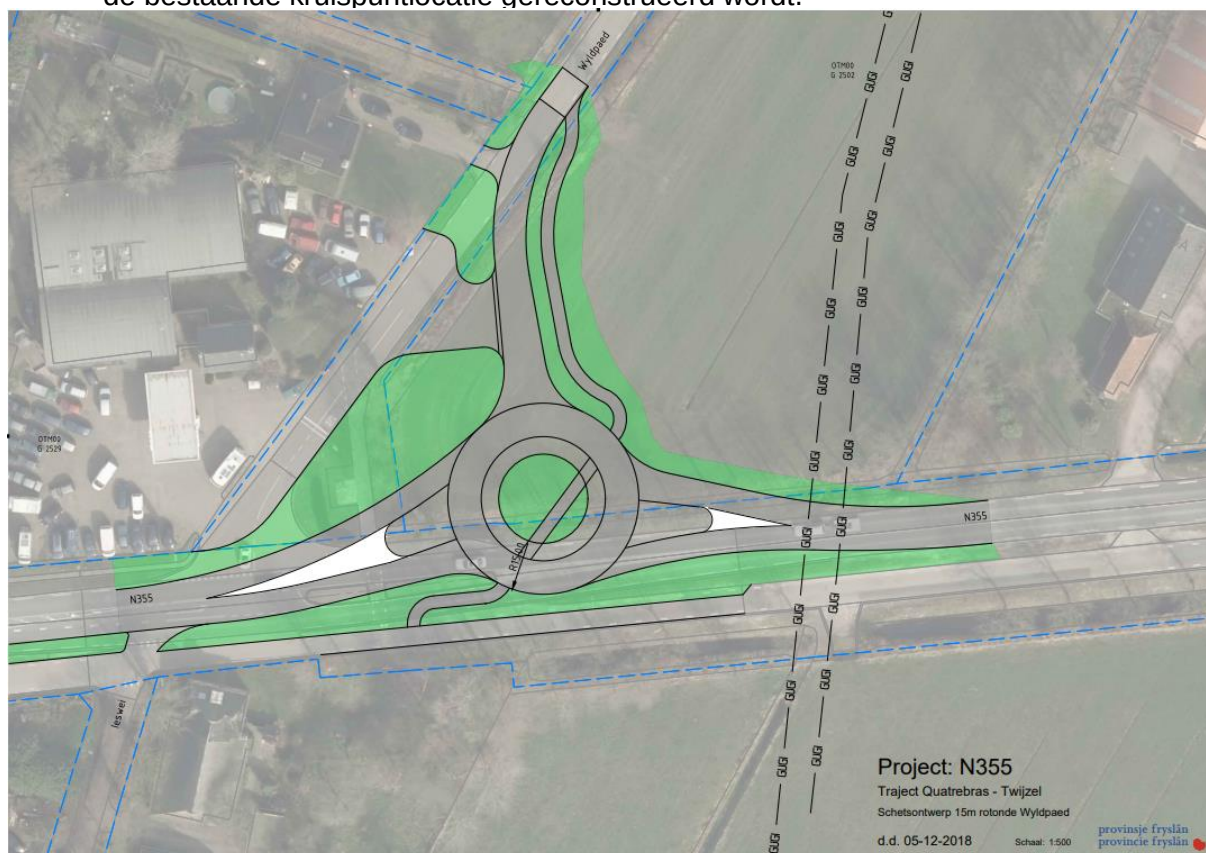

Tekening met hierop aangegeven de ovonde.

Waarom geen rotonde.

In plaats van een ovonde is een rotonde als alternatieve kruispuntoplossing verkend door de provincie. Ingeval van een rotonde kan de karakteristieke boerderij blijven staan. Hierbij worden ongewenste concensies gedaan aan het ontwerp in het geheel. Bovendien blijft de belevingswaarde van de boerderij bestaan binnen de invloedssfeer van het te reconstrueren kruispunt. Een rotonde is inpasbaar maar heeft om de volgende redenen niet de voorkeur:

1. Voor de hoofdrijbaan (N355) betekent een rotonde een éézijdige uitbuiging richting het noorden (agrarisch perceel). Dit heeft een negatief gevolg op de ideale lijn (rijcomfort/ rijsnelheid) en de doorstroming (richting Leeuwarden rijdt men bijna 3/4 rond).
2. De oversteekbaarheid wordt slechts deels opgelost of verbeterd, doordat bijvoorbeeld de rijsnelheid amper zal afnemen voor de richting Leeuwarden – Buitenpost..
3. Het is niet mogelijk om dan de bestaande bushaltes te combineren met de oversteek. Daarmee is er ook geen verbetering t.a.v. de verkeersveiligheid te bereiken voor gebruikers van de halte.
4. De aansluitingen van de leswei en het tankstation zijn separate uitwisselpunten kort voor de rotonde. Dit is een ongewenste en onduidelijke situatie voor het verkeer. Ook de eigenaar van het tankstation vindt dit een onwenselijke oplossing, in verband met de toegankelijkheid in relatie tot leverantie mogelijkheid.
5. Met een rotonde wordt in de invloedssfeer van de aanwezige hogedrukleidingen van de Gasunie gekomen.
6. Een rotonde komt verder oostelijker/ noordelijker van het bestaande kruispunt te liggen. Dit heeft een grotere landschappelijke impact dan wanneer het op de bestaande kruispuntlocatie gereconstrueerd wordt.

De tekening met daarop aangegeven een rotonde.

C. Het proces en de participatie

In 2018 heeft de initiatiefnemer van dit project, provincie Fryslân, een onderzoek uitgevoerd naar de effecten van de huidige inrichting en kenmerken van de N355 voor het traject Quatrebras – Twijzel. Er is toen ook een interactief proces met de directe omgeving gevolgd. Hiervoor zijn inloopbijeenkomsten gehouden. Alle informatie die daaruit naar voren is gekomen, heeft geleid tot een aantal voorstellen met oplossingsrichtingen verwerkt in de rapportage “Rapportage verkenningsfase d.d. 30 juli 2018”. Zoals hiervoor is aangegeven is in de afweging tussen een rotonde of een ovonde de keuze gemaakt voor een ovonde. Daarna heeft de provincie ons college gevraagd om een principe-besluit voor planologische medewerking voor de kruispuntaanpassing met een ovonde en voor een nieuwe woning. Dit om de bestuurlijke bereidheid af te tasten (brief provincie 24 april 2019). Het college heeft hierop een positief principe-besluit genomen onder 5-tal voorwaarden (brief van 9 juli 2019).

Vervolgens heeft de provincie op 10 maart jl. het definitieve verzoek om planologische medewerking ingediend. Op 25 april jl. heeft het college aan de provincie meegedeeld dat het voorontwerp-bestemmingsplan dat bij het verzoek is ingediend, in de inspraak en het overleg te zullen brengen.

Voor de start van de inspraak op het voorontwerp-bestemmingsplan zijn de om- en aanwonenden per brief geïnformeerd over de aanleg van een ovonde, een nieuw bouwvlak voor een woning en de mogelijkheid tot inspraak.

De stichting karakteristiek is niet betrokken bij het gevoerde overleg met om- en aanwonenden. In het bestemmingsplan heeft de stichting geen formele positie (geen adviserende taak).

Wij hebben begrip voor het belang van het behoud van de karakteristieke pand. Daarom is de informerende brief van 25 april jl. aan de stichting gestuurd. In die brief is aangegeven dat we belang hechten aan behoud van cultureel erfgoed. In dit geval wordt echter een groter belang gehecht aan de verkeersveiligheid ter plekke wat resulteert in de voorgenomen sloop van het betreffende pand. Deze brief is namens het college ondertekend maar is wel als zodanig in het college behandeld. Het is dus geen ambtelijke brief zoals de stichting aangeeft. De boerderij is niet veel eerder aangekocht zoals de stichting in de brief schrijft. De provincie moet de boerderij nog aankopen. Ook zijn er geen toezeggingen, met instemming van de gemeente gedaan over de nieuwe woning zoals de stichting aangeeft.

Het college heeft besloten voornemens te zijn het bestemmingsplan te wijzigen ten behoeve van een verkeersveilige aansluitingen met een ovonde.

In het kader van de procedure heeft het voorontwerp nu ter inzage gelegen, hierbinnen heeft de stichting de mogelijkheid gehad om inspraak in te dienen. Dit is dan ook gebeurd.

Dat de stichting niet eerder aan tafel heeft gezeten betekent niet dat besluitvorming al plaatsgevonden heeft.

D. Voorstel stichting

Over het voorstel van de stichting om een eenvoudige oplossing voor verkeersafremming met een veilige fietsoversteek aan te leggen, het volgende:

- het gaat hier om een viersprong die, vanwege de verkeersveiligheid, gefaciliteerd moet worden met een dubbele linksafvak;
- de fietsveiligheid wordt hier niet mee geborgd, de rechtstanden blijven bestaan en heeft geen remmend effect ten opzichte van een rotonde dan wel ovonde;
- de aansluiting Wyldpaed zou verlegd moeten worden voor de gewenste haakse aansluiting, daartoe bestaat niet de mogelijkheid in combinatie met de instandhouding van de aansluiting leswei op het bestaande kruisingsvlak;

- het heeft geen effectieve bijdrage aan de overzichtelijkheid op het kruisingsvlak.
- het beperkt de integratie van de aanwezige bushaltes en uitwisseling van en naar het pompstation.

Uit het voorgaande blijkt dat met de voorgestelde eenvoudige verkeersoplossing niet de gewenste verkeersveilige situatie wordt gecreëerd en dus niet aanvaardbaar is.

Herbouw van de boerderij als “nieuwbouw” zoals wordt voorgesteld, is niet als voorwaarde verbonden aan de gemeentelijke medewerking. Dit is geen gemeentelijk beleid. Planologisch wordt de mogelijkheid geboden een woning te bouwen. In het bestemmingsplan kan niet worden vastgelegd dat een oude situatie 1 op 1 herbouwd dient te worden.

De locatie van de nieuwe woning is afgestemd op de principes van de landschappelijke inpassing als bijlage 1 bij de plantoelichting is gevoegd.

De architect heeft aangegeven dat voor de nieuwbouw zoveel mogelijk de bestaande materialen van de boerderij zullen worden gebruikt.

Er zal geen beeldkwaliteitsschets worden opgesteld zoals de stichting vraagt. In de plaats daarvan zal in het bestemmingsplan in de regels een borging over de nieuwe beplanting worden opgenomen (is door de provincie in de overlegreactie ingebracht).

Verder zal een aanpassing van de welstandsnota voor deze locatie bij dit bestemmingsplan worden gevoegd. Hierin zal maatwerk worden opgenomen voor de nieuwe woning. Dit omdat de nieuwe woning niet past binnen de huidige welstandscriteria. Deze aanpassing zal tegelijk met ontwerp-bestemmingsplan ter inzage worden gelegd en worden vastgesteld door de raad.

De geste van de stichting om onderzoek te doen naar de historie van de boerderij, herkomst en oudheid van gebruikte materialen, vinden we een goede suggestie. Echter binnen de projectbudgetten zijn hier geen middelen voor beschikbaar én ontbreekt het eveneens aan een juridische grondslag. Het staat de stichting uiteraard vrij om met de eigenaar van de woning hieromtrent afspraken te maken om een degelijk onderzoek zelf uit te voeren.

II. Onderdeel overleg

Reactie provincie Fryslân

Cultuurhistorie (cat.2, interpretatie verordening/motivering)

Hoewel verkeer (veiligheid en doorstroming) doorslaggevend is in de keuze van de kruispunt inrichting leidt dit tot sloop van een karakteristiek pand. Ter vervanging hiervan wordt beoogd om een nieuw eigentijds karakteristiek pand te ontwikkelen. Ik wil u vragen om in de toelichting op het plan meer aandacht te besteden aan de beschrijving van het ontwerp en de uitgangspunten die bewerkstelligen dat deze kwaliteit wordt behaald en geborgd.

Ecologie (soorten) (cat.2, interpretatie verordening/motivering)

In de plantoelichting is beschreven dat vervolgonderzoek nodig is naar de aanwezigheid van verblijf- en/of nestplaatsen van de kerkuil, de gierzwaluw, de huismus en vleermuizen. Indien deze worden aangetroffen, dient een ontheffing te worden aangevraagd voor de betreffende soort. Uit de toelichting maak ik op dat u het onderzoek uitvoert en zult toevoegen aan het ontwerp-bestemmingsplan.

Landschappelijke inpassing (cat.2, interpretatie verordening/motivering)

De landschappelijke inpassing wordt met name geregeld met het aanplanten van groen. Voor het kappen van de bomen geldt een meld- en herplant plicht. In het ecologisch onderzoek wordt hiervoor aandacht gevraagd en u beschrijft dit in de toelichting onder cultuurhistorie – woudenlandschap. Ik wil u vragen om een borging op te nemen in het plan

waarmee de groenstructuur die in het landschapsplan zijn beoogd, ook daadwerkelijk worden aangelegd.

Natuurinclusief bouwen (cat.4, omgevingsvisie en/of goede ruimtelijke ordening)

In de Omgevingsvisie De Romte Diele wordt ingezet op natuurinclusief ontwerpen bij nieuwe ontwikkelingen. Dit is mogelijk door in het ontwerp rekening te houden met maatregelen die een positief ecologisch effect sorteren. Daarbij kan worden gedacht aan bijvoorbeeld gevelstenen met openingen die geschikt zijn voor verblijfplaatsen voor vogels en vleermuizen. Wellicht is hierbij ook inspiratie op te doen met de “40 punten checklist” van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging maar kan ook onze ecooloog u hierover adviseren. Ik wil u vragen om bij het ontwerp hiermee rekening te houden.

Commentaar op de overlegreactie van de provincie

Cultuurhistorie (cat.2, interpretatie verordening/motivering)

In de plantoelichting van het ontwerp-plan zal meer informatie worden gegeven over het ontwerp en de uitgangspunten van de nieuwe woning. Er zal een aanpassing van de welstandsnota voor dit perceel met maatwerk worden opgesteld en worden vastgesteld door de raad. Het bouwplan zal worden getoetst aan de aangepaste welstandscriteria voor dit perceel.

Ecologie (soorten) (cat.2, interpretatie verordening/motivering)

Er wordt een vervolgonderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van verblijf- en/of nestplaatsen van de kerkuil, de gierzwaluw, de huismus en vleermuizen. Dat onderzoek zal worden toegevoegd aan het ontwerp-bestemmingsplan. Er zal een ontheffing worden aangevraagd voor de betreffende soort wanneer die wordt aangetroffen.

Landschappelijke inpassing (cat.2, interpretatie verordening/motivering)

Middels een voorwaardelijke verplichting in de planregels wordt de realisatie van de landschappelijke inpassing juridisch vastgelegd.

Natuurinclusief bouwen (cat.4, omgevingsvisie en/of goede ruimtelijke ordening)

Het natuurinclusief bouwen kan niet in een bestemmingsplan worden geregeld (zijn geen ruimtelijke componenten) maar zal bij het ontwerp van het bouwplan betrokken worden. De architect heeft aangegeven dat voor de bouw van de nieuwe woning zoveel mogelijk materialen uit de te slopen boerderij gebruikt zullen worden.